

FREDSRÖRELSEN I KUNGÄLV MEDLEMSBLAD AUGUSTI 2021

KALENDARIUM FÖR HÖSTEN 2021

Kallelse till årsmöte för 2020 och 2021:
onsdag den 22 september kl. 18.30 på Hembygdsgården, Fästningsholmen. Tord Nordblom berättar om sitt arbete i föreningen Promyana som hjälper EU-migranter från Bulgarien.

Marco Nilsson talar den 25 oktober om palestinska flyktingars situation i Libanon.

Birger Schlaug talar den 8 december om fredsfrågor utifrån sin nyskrivna bok.

Utdelning av Fredkullapriset (datum ej fastställt).

Mötesplatsen (samverkan mellan Fredsrörelsen, Equmeniakyrkan, Rädda Barnen och Agape) är planerad att återupptas fr.o.m. den 31 augusti – i höst på tisdagar i Equmeniakyrkan.

Fredsvänner,

Välkomna till ett nytt verksamhetsår med Fredsrörelsen i Kungälv. Mycket längre än vad vi trodde i början av 2020 har aktiviteterna behövt gå på sparlåga. Men under hösten hoppas vi kunna hålla efterlängttade medlemsmöten igen, men givetvis bara om pandemiläget så tillåter. Se kalendarier ovan. Vi informerar vidare via mejl, Medlemsbladet och notiser i Kungälv-Posten.

Vad som däremot inte har tagit paus under 2020 och 2021 är de internationella konflikterna och klimatutvecklingen. I det här medlemsbladet belyses lite av denna dystra utveckling. Men inledningsvis några positiva nyheter. Vi får inte glömma att det görs oerhört stora insatser för att förbättra vår värld.

Problemet med vår *hemsida* är tyvärr inte avhjälpt, men vi hoppas att snart kunna öppna den igen (<http://fredsam.se/>).

Åse

FREDKULLAPRISET 2021

För åttonde gången delar vi ut Fredkullapriset. Mottagare av priset i år är Johan Persson, som under många år på ett oförväget och gripande sätt har skildrat förtryck, förföljelse och övergrepp mot utsatta grupper av människor, ofta från miljöer i länder dit massmedia sällan når. Priset består av en akvarell målad av Linnea Larsson samt 2 000 kronor som bidrag till Johans fortsatta arbete att försvara människors rätt att leva fria från förtryck och förföljelse.

Händelserna i Somalia och Ogaden 2011, då Johan tillsammans med Martin Schibbye blev fångslade misstänkta för terrorbrott, känner vi alla till. Sedan dess har Johan, tillsammans med kollegor, hunnit skildra många fler förföljelser och platser långt bortom mediernas strålkastarljus. I samband med prisutdelningen i höst har Johan lovat berätta om sin senaste reportagebok, *Till varje pris*, som bland annat skildrar de mänskliga konsekvenserna av EU:s migrationspolitik.

FEM BRA SAKER SOM HÄNT UNDER SOMMAREN

Sierra Leone avskaffar dödsstraffet

Blir därmed det 23:e landet på den afrikanska kontinenten som förbjuder dödsstraff.

Delstaten New York förbjuder barnäktenskap

Blir därmed den sjätte delstaten i USA att förbjuda barnäktenskap.

Grönland stoppar all utvinning av olja och gas

En av världens största oljereserver kommer därmed att lämnas orörd, av klimatskäl!

Jättepandan inte längre hotad

Beror på Kinas återskapade bambuskogar och de sammanhållna habitaten.

Rekordmånga kvinnor tävlar i OS i Tokyo

Fram till 1952 var färre än 10 procent av idrottarna kvinnor – i år var de nästan 49 %.

KLIMATET OCH FREDEN

IPCC-rapporten som släpptes den 9 augusti klarlägger hur nödvändigt det är att vi skapar en global fredskultur, om vi ska klara att bevara jordens livsbetingelser. En sådan

fredskultur skapas genom nedrustning och samarbete länder emellan.

Två som viktiga delar av sina liv för opinionsbildning om nedrustning är Maj-Britt Theorin och Gunnar Westberg. Maj Britt Theorin, som lämnade oss i våras, kämpade in i det sista hårt för att Sverige skulle skriva på FN-avtalet om kärnvapenförbud (Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons, TPNW). Hon arbetade under en stor del av sitt liv med kärnvapenfrågor: som riksdagsledamot och senare som ledare för den svenska nedrustningskommissionen, liksom i Europaparlamentet. Hon spelade också en viktig roll när Sverige beslöt att avstå från att anskaffa atomvapen. Gunnar Westberg är en av grundarna till organisationen Svenska läkare mot kärnvapen (SLMK). Denna organisation bildades 1981, samma år som en amerikansk och en sovjetisk hjärtläkare bildade den internationella läkarrörelsen mot kärnvapen (International Physicians for the Prevention of Nuclear War, IPPNW).

Gunnar Westberg är professor emeritus sedan 2004 och har tidigare varit ordförande för både den internationella och den svenska läkarrörelsen mot kärnvapen, och han är fortfarande aktiv i kampen om en global nedrustning. Två gånger har Westberg för sitt engagemang haft del i Nobels fredspris. Första gången var 1985 då IPPNW fick priset för sitt opinionsarbete om följderna av ett atomvapenkrig; ett engagemang som var så kontroversiellt att NATO framförde krav på att priset skulle tas tillbaka. Andra gången var 2017 då ICAN (the International Campaign to Abolish Nuclear weapons) fick priset för sin kamp mot kärnvapen. ICAN bildades på initiativ från IPPNW, och SLMK är nu en aktiv part inom ICAN.

I en debattartikel i GP den 6 augusti 2021 skriver Gunnar Westberg att hotet från kärnvapen i dag är bekymmersamt. Antalet kärnvapen ökar och inställningen till vapnet har förändrats genom åren, i dag anses det möjligt att vinna ett kärnvapenkrig, detta genom att använda "små" kärnvapen (motsvarande Hiroshimabomben!) tillsammans med konventionella vapen. Viljan

att avskaffa vapnen verkar heller inte finnas längre. Icke-spridningsavtalet från 1968 har inneburit många möjligheter för kärnvapenstaterna att avskaffa alla sina kärnvapen, men så har inte skett. Därför lanserade Läkare mot kärnvapen tillsammans med ICAN en internationell kampanj för förbud mot kärnvapen; ett FN-avtal om kärnvapenförbud, TPNW, har nu trätt i kraft och de länder som skrivit under får inte bidra med teknik eller pengar till kärnvapen, inte heller ta emot kärnvapen till sitt territorium och har man redan kärnvapen måste man göra sig av med dem när man skrivit under TPNW.

Trots att Sverige var med i arbetet med avtalets tillkomst har vi inte skrivit på. Orsaken är ett önskemål från det amerikanska försvarsdepartementet som inte skulle uppskatta en svensk underskrift, skriver Gunnar Westberg i sin artikel.

Gunnar Westberg tycker också att det vore en passande tribut till Maj Britt Theorins minne om regeringen nu skriver under avtalet som förbjuder kärnvapen. Fredsrörelsen i Kungälv instämmer!

(Källa: <https://akademiliv.se/2017/12/45262/>;
GP 6/8: Minns Hiroshimadagen – och Maj Britt Theorin)

AFGHANISTAN

Under helgen den 14-15 augusti tog talibanerna kontroll över makten i Afghanistan och presidenten flydde landet. Detta snabba maktövertagande efter USA:s och västvärldens reträtt från landet överraskade stora delar av världen. Det framgår av bland annat det uttalande Andreas Stefansson, generalsekreterare på Svenska Afghanistankommittén, gjorde den 5 augusti: "Vi får den närmaste tiden räkna med att det blir fortsatta strider och att talibanerna lyckas ta kontroll över vissa städer. Men att de inom kort ska lyckas inta hela landet och upprätta sitt emirat tror jag inte, det förutsätter att regeringsstyrkorna totalt kollapsar och att USA helt drar in sitt stöd till Kabulregeringen. Det ser jag inte komma i den närmaste framtiden".

De flesta länderna evakuerar nu sina ambassader, så även Sverige. Kina och

Ryssland evakuerar däremot inte sina ambassader i Kabul. Kinas utrikesdepartement säger sig vara redo att fördjupa den "vänliga och samarbetsinriktade" relationen med Afghanistan, och talibanerna ser fram emot Kinas deltagande i återuppbyggandet och utvecklingen av landet. Peking har genom projektet Nya sidenvägen redan gjort stora investeringar i infrastruktur i Afghanistan.

Hur det humanitära stödet kommer att bli efter Talibanernas maktövertagande är nu osäkert. Ungefär hälften av det svenska biståndet (på drygt en miljard kronor per år) kanaliseras till myndigheterna i Afghanistan för att stärka den offentliga sektorn i landet, som skolor, hälsovård, infrastruktur och jordbruk.

– Blir det ett maktövertagande där talibanerna styr samhällsapparaten ser jag det som uteslutet att vi kan fortsätta med detta stöd, sa Per Olsson Fridh, minister för internationellt utvecklingssamarbete, den 12 augusti. Han tror det kommer att bli svårt att omfördela medlen då det inte finns tillräcklig kapacitet att bygga breda verksamheter när myndigheter inte längre är involverade i arbetet.

Svenska Afghanistankommittén kan ändå fortsätta verka, säger Andreas Stefansson, eftersom de är neutrala och inte tar ställning i politiska frågor. Andreas Stefansson menar att det finns ett intresse hos talibanerna att samhällsapparaten fortsätter att fungera, och han vet att lokalbefolkningen uppskattar de insatser som Svenska Afghanistankommittén gör. Även läkare utan gränser säger att deras arbete inte påverkats av situationen i Kabul.

(Källa: "OmVärlden" sommaren 2021, Dagens Nyheter och svt-nyheter augusti 2021)

Medlemsavgift 2021

Tack alla som hörsammat våra påminnelser, många medlemsavgifter för 2021 har nu strömmat in!

Avgiften är 100 kronor per person, pengarna sätts in på vårt plusgirokonto 786201-4.

OBS!

Glöm inte att skriva namn och mejladress!

Berätta gärna om oss för dina bekanta. Vi behöver bli fler!

Med vänlig hälsning från oss i Styrelsen för Fredsrörelsen i Kungälv

Åse Hansson
ase.ytterby@gmail.com